

KOMMISSIONENS FÖRORDNING (EU) nr 1286/2011**av den 9 december 2011****om antagande av en gemensam metod för utredning av sjöolyckor och tillbud till sjöss enligt artikel 5.4 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/18/EG**

(Text av betydelse för EES)

EUROPEISKA KOMMISSIONEN HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktions-sätt,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/18/EG av den 23 april 2009 om grundläggande principer för utredning av olyckor i sjötransportsektorn och om ändring av rådets direktiv 1999/35/EG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/59/EG ⁽¹⁾, särskilt artikel 5.4, och

av följande skäl:

- (1) Enligt direktiv 2009/18/EG ska kommissionen anta en gemensam metod för utredningar av sjöolyckor och tillbud till sjöss som utredningsorgan ska följa i sina säkerhetsutredningar.
- (2) I den gemensamma metoden för utredning av sjöolyckor och tillbud till sjöss bör det anges gemensamma standarder som i princip ska tillämpas på alla utredningar som genomförs enligt direktiv 2009/18/EG så att utredningarna får hög kvalitet.

(3) De allmänna reglerna i den gemensamma metoden bör tillämpas direkt av medlemsstaternas utredningsorgan.

(4) Åtgärderna i denna förordning överensstämmer med yttrandet från kommittén för sjösäkerhet och förhindrande av förorening från fartyg ⁽²⁾.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Den gemensamma metoden för utredning av sjöolyckor och tillbud till sjöss enligt artikel 5.4 i direktiv 2009/18/EG anges i bilagan till denna förordning.

Artikel 2

Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater. Den ska tillämpas från och med den 17 juni 2011.

Utfärdad i Bryssel den 9 december 2011.

På kommissionens vägnar

José Manuel BARROSO

Ordförande

⁽¹⁾ EUT L 131, 28.5.2009, s. 114.

⁽²⁾ EGT L 324, 29.11.2002, s. 1.

BILAGA

GEMENSAM METOD FÖR UTREDNING AV SJÖOLYCKOR OCH TILLBUD TILL SJÖSS**A. SYFTE, RÄCKVIDD OCH TILLÄMPNING**

Syftet med säkerhetsutredningar av sjöolyckor är att minska risken för framtida olyckor och tillbud och minska deras allvarliga följder, inbegripet dödsfall, förlust av fartyg och förorening av havsmiljön.

Syftet med detta dokument är att ange en gemensam metod för medlemsstaternas utredningsorgan när de utför sjösäkerhetsutredningar enligt direktiv 2009/18/EG. Det bygger på räckvidden för och definitionerna i direktiv 2009/18/EG, och de IMO-instrument som det hänvisas till i direktivet har också beaktats.

Metodens mål är att fastställa gemensamma tillvägagångssätt som i princip ska tillämpas på alla utredningar enligt direktivet, och i den skisseras en god säkerhetsutrednings egenskaper. Metoden är inte en checklista. Utredarna ska med hjälp av sitt yrkesmässiga omdöme och sin utbildning beakta omständigheterna i det enskilda fallet.

Således ska utredningsorganet, genom att tillämpa denna gemensamma metod och ett objektiva, systeminriktat synsätt på utredningen, på bästa sätt kunna dra lärdom av varje olycka och på så sätt öka säkerheten till sjöss.

För att orsakerna till en sjöolycka eller ett tillbud till sjöss ska kunna identifieras korrekt krävs en metodisk utredning i rätt tid som går bortom de uppenbara omständigheterna och letar efter underliggande förhållanden som kan orsaka en upprepning senare. Utredningen får därför betraktas som ett sätt att finna inte bara de direkta orsakerna utan också faktorer i omgivningen i vid bemärkelse, i form av reglering, politik och tillämpning.

B. INNEHÅLL**1. Operativ beredskap**

1.1 Varje utredningsorgan ska utarbeta en beredskapsplan så att onödiga dröjsmål efter anmälan och i en utrednings inledningskedje inte inträffar på grund av brist på relevant eller nödvändig information, beredskap eller kunskap. En sådan beredskapsplan ska garantera att resurser och förfaranden i möjligaste mån finns omedelbart tillgängliga för att tillgodose behoven, bland annat vad gäller tillräckligt många utredare med lämpliga kvalifikationer, och all nödvändig nationell och internationell samordning så att de första åtgärderna kan vidtas omedelbart då en anmälan om en olycka eller ett tillbud tas emot.

1.2 Det ska införas rutiner som garanterar att utredningsorganet snabbt och dygnet runt är i stånd att ta emot anmälningar av olyckor och tillbud.

2. Inledande bedömning och reaktion

2.1 Vid anmälan ska utredningsorganet bedöma läget. Den inledande bedömningen är avgörande för att utredningsorganet ska kunna få en överblick så snabbt som möjligt, minimera risken att bevis förstörs och avgöra vilken mängd information som krävs för att besluta om lämpliga åtgärder.

2.2 Denna bedömning ska i möjligaste mån omfatta en överblick över

- det övergripande händelseförloppet,
- centrala tidpunkter,
- berörd personal, och
- händelsens kategori.

Utöver de faktorer som förtecknas i artikel 5.2 i direktiv 2009/18/EG kan bland annat följande faktorer också beaktas när man beslutar vilka tillbud eller andra olyckor än mycket allvarliga olyckor som ska utredas:

- Det potentiella säkerhetsvärde som kan erhållas genom en utredning.
- Olyckans offentliga profil.

- Huruvida olyckan ingår i en urskönjbar tendens.
 - Olyckans potentiella konsekvenser.
 - Tillgängliga resurser och resurser som förväntas bli tillgängliga, vid motstridiga prioriteringar och eventuell ärendebalans.
 - Alla risker på grund av utebliven utredning.
 - Allvarliga personskador som vållats besättning eller passagerare ombord.
 - Förening av känsliga miljöer.
 - Fartyg som fått allvarliga strukturella skador.
 - Olyckor som stör eller kan störa verksamheten i större hamnar.
- 2.3 Sedan ett beslut fattats om att utreda en allvarlig olycka, en annan sjöolycka eller ett annat tillbud till sjöss, ska utredningen normalt utföras med samma skyndsamhet som vid en mycket allvarlig olycka.

Om en utredning ska utföras ska utredningsorganet när så är genomförbart se till att bevis bevaras, att verksamheten samordnas med andra stater med väsentligt intresse och att en stat med ansvar för utredningen utses.

3. Strategi och bevisupptagning

- 3.1 Utredningsorganet i staten med ansvar för utredningen ska i nära samråd med organen i staterna med väsentligt intresse skyndsamt lägga fast en strategi för utredningens omfattning, inriktning och tidsplan.
- 3.2 Utredningsorganet ska löpande se över planen under utredningens gång. Vid slutet av bevisupptagningen ska utredningsorganet när det är genomförbart ha sett till att fullständig bevisning tagits upp från alla områden som kan ha påverkat olyckan eller tillbudet.
- 3.3 En säkerhetsutrednings omfattning och dess rutiner ska vara tillräckliga för att i möjligaste mån undanröja osäkerheter och tvivel och på så sätt möjliggöra en tydlig, logisk bedömning av vad som ledde till olyckan eller tillbudet.
- 3.4 Utredningsorgan i medlemsstater med väsentligt intresse ska i god tid lämna stöd till medlemsstaten med ansvar för utredningen, i den utsträckning som är genomförbart.
- 3.5 Utredningsorganet med ansvar för utredningen ska utse en utredare att genomföra utredningen, tilldela lämpliga resurser och inleda bevisupptagningen så snart som möjligt, eftersom bevisens kvalitet, särskilt bevis som grundar sig på det mänskliga minnets noggrannhet, kan försämrats snabbt med tiden, och dessutom eftersom fartyg som berörs av en olycka eller ett tillbud inte bör försenas mer än nödvändigt av bevisupptagningens behov.
- 3.6 Under utredningens inledningskede ska utredarna ta upp så mycket relevanta bevis som möjligt som kan bidra till förståelsen av tillbudet och fastställa dess orsaker, under hänsynstagande till varje utrednings potentiella omfattning.
- 3.7 Förutom upplysningar som inhämtats under inledningskedet ska utredarna inhämta lämplig bakgrunds- och referensinformation. Detta kan omfatta bevis eller data från övervakningssystem, från trafikledningssystem, från sjöfartsmyndigheterna, från sjöräddningstjänsterna, från rederiet och från olycksfartyget.
- 3.8 Där så är lämpligt ska utredningsorganet söka i databaser, bland annat databasen vid Europeisk plattform för information om sjöolyckor, och andra informationskällor för att kartlägga potentiella säkerhetsproblem som kan ha relevans för den olycka eller det tillbud som utredningen gäller.

- 3.9 I princip ska utredarna där så är genomförbart besöka olycksplatsen eller tillbudsplatsen för att ta upp orubbad bevisning och få en första överblick över händelseförloppet. Om platsen inte har kunnat bevaras ska åtgärder i möjligaste mån vidtas för att erhålla lämplig dokumentation av platsen, till exempel genom fotografier, videoupptagningar, skisser eller andra tillgängliga sätt i syfte att ta upp viktig bevisning och eventuellt återskapa omständigheterna senare.
- 3.10 Om en färdskrivare är monterad ska utredarna anstränga sig för att inhämta och bevara de uppgifter som registrerats i den. De ska särskilt agera tidigt för att se till att färdskrivarens uppgifter sparas så att de inte skrivs över. De ska också anstränga sig för att inhämta alla relevanta upplysningar från elektroniska källor, både på fartyget och i land. De ska i den ordning de finner lämpligast granska relevanta handlingar, förfaranden och register.
- 3.11 Förhör ska hållas med alla tillgängliga vittnen som utredningsorganet med ansvar för utredningen anser relevanta. Utredarna ska i inledningsskedet ange de vittnen de vill höra och utarbeta en förhörplan. I planen ska bland annat hänsyn tas till utmattning (både vittnenas och utredarens utmattning), den mänskliga bevisningens bristande tillförlitlighet och de tänkta vittnenas planerade förflyttningar.

Som vittnen kan bland annat följande komma i fråga:

- personer som direkt berörs av olyckan eller tillbudet och dess följder,
- ögonvittnen till olyckan eller tillbudet,
- personal i räddningstjänst,
- företagspersonal, hamntjänstemän, konstruktörer, reparatörer, tekniska experter.

Om vissa vittnen inte kan höras direkt, ska utredningsorganet med ansvar för utredningen vidta åtgärder för att ta upp bevisningen på något annat sätt.

Bevis kan tas upp per telefon eller genom att andra utbildade säkerhetsutredare ombeds hålla förhöret för det ansvariga utredningsorganets räkning. I det senare fallet måste förhørsledaren noggrant informeras av den utredare som utför utredningen. Många centrala vittnen kan behöva förhöras igen, kanske mer än en gång.

- 3.12 Uppgifter ska kontrolleras när så är möjligt. Olika vittnens utsagor kan vara motstridiga, och mer bevisning kan behövas. För att alla relevanta fakta ska komma i dagen ska de breda frågorna "vem", "vad", "när", "hur" och "varför" ställas.
- 3.13 Den mänskliga faktorn är en viktig del i de flesta utredningar, och säkerhetsutredare måste få lämplig utbildning. För att utredningar av den mänskliga faktorn ska lyckas är det särskilt viktigt att de uppgifter som inhämtas är av rätt typ och håller tillräckligt hög kvalitet. Eftersom inga händelser är identiska ska utredningsorganet bestämma vilken typ av uppgifter som ska inhämtas och granskas och vilken kvalitet de ska hålla. I regel bör utredaren inledningsvis vara generös med att inhämta uppgifter, och senare bortse från överflödiga uppgifter.
- 3.14 Vid behov ska utredningsorganet säkra fysisk bevisning, särskilt för vetenskaplig undersökning, inspektion eller provning i land. I sådana fall ska utredarna ha i åtanke att bevisföremål med tiden kan försämrats, och därför avlägsna dem så snart som det är lämpligt. Före avlägsnandet ska bevisföremålen om möjligt fotograferas på plats. Avlägsnandet och bevarandet av dem ska ske med alla lämpliga försiktighetsåtgärder för att undvika att undersökningen av dem påverkas.
- 3.15 Om det förefaller relevant för utredningen av händelsen får utredningsorganen utföra eller låta utföra en specialistundersökning, särskilt en teknisk undersökning av fartyget och systemen och utrustningen ombord, om så krävs utförd av lämpliga experter.
- 3.16 Under bevisupptagningen ska utredningsorganen försöka utpeka all bevisning som kan tänkas saknas.

4. Analys

- 4.1 När utredningsorganet i medlemsstaten med ansvar för utredningen inhämtat bevisning och relevanta ytterligare uppgifter, vid behov i samarbete med andra stater med väsentligt intresse, ska det analysera dem för att identifiera orsaker och bidragande faktorer.

För detta ändamål ska utredarna ta hänsyn till det varierande bevisvärdet hos de bevis de tagit upp och överväga hur tvetydigheter eller motstridig bevisning kan hanteras.

- 4.2 För att orsaksfaktorer ska kunna identifieras korrekt, krävs en metodisk utredning i rätt tid, där man går bortom de uppenbara omständigheterna och undersöker underliggande förhållanden som kan behöva sökas långt från den plats där slyolyckan eller tillbudet inträffade och som kan orsaka andra olyckor och tillbud senare. Säkerhetsutredningar bör därför i princip inte bara tjäna till att utpeka direkta orsaker utan också förhållanden som kan förekomma i hela verksamheten. För detta ändamål ska analysen av den inhämtade bevisningen vara grundlig och iterativ.
- 4.3 Om en lucka i bevisningen inte kan täckas, utan måste fyllas i med logisk extrapolering och rimliga antaganden, ska sådana extrapoleringar och antaganden tydligt framgå av rapportens ordalag. Ett användbart verktyg för detta kan vara att alla alternativ anges, och sedan reduceras analytiskt till dess man når den mest sannolika hypotesen.

5. Säkerhetsrekommendationer

- 5.1 Alla säkerhetsrekommendationer ska grundas på analysen. De ska riktas till de organisationer eller personer som är bäst placerade för att vidta korrigerande åtgärder.
- 5.2 De får grundas på säkerhetsutredningar eller på forskning och analys av abstrakta data. De får formuleras i samarbete och samråd med de berörda parterna, eftersom dessa ofta är väl placerade för att utpeka och genomföra lämpliga säkerhetsåtgärder. Det ska dock vara utredningsorganet med ansvar för utredningen som svarar för det slutliga beslutet om säkerhetsrekommendationernas innehåll och målgrupp.
- 5.3 Om en orsak eller en bidragande faktor anses så allvarlig att den måste hanteras skyndsamt, ska lämpliga åtgärder vidtas, exempelvis genom att en tillfällig säkerhetsrekommendation utfärdas.
- 5.4 För att rekommendationerna ska kunna godtas och genomföras så enkelt som möjligt av målgruppen ska de vara
 - nödvändiga,
 - sannolikt verkningsfulla,
 - genomförbara,
 - relevanta,
 - målinriktade,
 - klart, kortfattat och direkt formulerade,
 - formulerade så att de kan tjäna som grund för åtgärdsplaner och så att de belyser den säkerhetsbrist som behöver avhjälpas.

6. Rapporter

- 6.1 Utredningsorganet i medlemsstaten med ansvar för utredningen ska utarbeta ett utkast till rapport i samråd med andra stater med väsentligt intresse. I rapporten ska i en enhetlig, tydlig stil klart redogöras för de fakta och den analys som ligger till grund för slutsatserna och rekommendationerna.
- 6.2 Där så är genomförbart ska utkastet till rapport, eller tillämpliga delar därav, konfidentiellt delges alla berörda personer och organisationer för synpunkter. Utredningsorganet ska offentliggöra slutversionen av rapporten, i förekommande fall med ändringar.

7. Uppföljning

Utredningsorganen ska undersöka vilka slags åtgärder som vidtagits som svar på säkerhetsrekommendationerna.